

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้ชายวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร” เป็น การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดครั้งเดียว (One - Shot Descriptive Study) โดยใช้ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือผู้ชายวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 20-49 ปี ที่ทำงานอยู่ใน เขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 928,334 คน (ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ,2549) เหตุผลที่เลือก ผู้ชายวัยทำงานในช่วงอายุนี้ เพราะเป็นช่วงอายุที่มีความพร้อมทางด้านการเงินและสามารถ ตัดสินใจซื้อสินค้าได้อย่างอิสระ รวมทั้งมีแนวโน้มว่าเป็นผู้บริโภคสินค้าจำพวกเสื้อผ้าและ เครื่องประดับในระดับสูง

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์,2541)

$$n = \frac{N}{(1 + Ne^2)}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่างหรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนหน่วยทั้งหมดหรือขนาดประชากร

e^2 คือ ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมให้เกิดได้

โดย N ของการวิจัยครั้งนี้ คือ จำนวนผู้ชายวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 20-49 ปี ที่ทำงานอยู่ ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 928,334 คน e^2 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ คือ 5%

ดังนั้นแทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{928,334}{1 + [(928,334) \times (0.05)^2]}$$
$$n = 399.91$$

ดังนั้นผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำไว้เป็นจำนวน 400 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกรอบในการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Frame)

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ขอบเขตพื้นที่ และการแบ่งเขตปกครองของกรุงเทพมหานคร (สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร,2542) ประกอบกับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งประกอบด้วย ที่ดินประเภทที่ประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย-ปานกลาง-มาก ที่ดินพาณิชยกรรม ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม ที่ดินประเภทคลังสินค้า ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา ที่ดินประเภทสถาบันราชการ สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ (สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร,2542) โดยนำเอกสารทั้งสองมาพิจารณา ร่วมกันในการกำหนดกรอบการสุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเลือกเขตที่ดินประเภทพาณิชยกรรม เนื่องจากเป็นบริเวณที่มีคนวัยทำงานหนาแน่นมากกว่าบริเวณอื่น ซึ่งช่วยให้การเก็บข้อมูลสามารถทำได้ตรงกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด โดยเขตที่ดินบริเวณดังกล่าวมีจำนวน 16 เขต ดังนี้

1) เขตสัมพันธวงศ์	2) เขตปทุมวัน
3) เขตราชเทวี	4) เขตบางรัก
5) เขตพญาไท	6) เขตสาทร
7) เขตจตุจักร	8) เขตคลองสาน
9) เขตคลองเตย	10) เขตธนบุรี
11) เขตลาดพร้าว	12) เขตบางกระบือ
13) เขตบางเขน	14) เขตห้วยขวาง
15) เขตพระโขนง	16) เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

ขั้นตอนที่ 3 การสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดจำนวนตัวอย่าง (Quota Sampling)

ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนตัวอย่างในการเก็บข้อมูลของแต่ละเขตเป็นจำนวนเท่ากัน คือ เขตละ 25 คน ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีการกระจายอยู่ในแต่ละเขตเท่าๆ กัน

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บข้อมูลแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

ทำการเก็บข้อมูลในแหล่งธุรกิจและชุมชนที่คาดว่าจะพบประชากรกลุ่มเป้าหมายในแต่ละเขต เช่น อาคารสำนักงานย่านธุรกิจ ศูนย์รวมร้านขายสินค้าแฟชั่น เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยอาศัยข้อมูลทั้งจากตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามรวมทั้งขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

แหล่งที่มาของคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต ที่ผู้วิจัยได้รวบรวมและนำมาเป็นแนวทางในการสร้างคำถาม ได้แก่ Plummer,1971;Well & Tigert,1971:Summer,1970; เกษรา เกิดมงคล,2546; เลิศหญิง หิรัญ โญ,2545

ทั้งนี้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Closed-ended Questionnaire) ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนและสถานภาพ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต ซึ่งประกอบด้วย การจัดสรรเวลาให้กับกิจกรรมต่างๆ ความสนใจและการจัดลำดับความสำคัญของเรื่องต่างๆ ความคิดเห็นต่อตนเองและสิ่งรอบตัวในประเด็นต่างๆ

หมายเหตุ ก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามที่เตรียมไว้ ผู้วิจัยจะทำการสอบถามผู้ให้สัมภาษณ์ว่ามีคุณสมบัติตรงตามที่งานวิจัยนี้กำหนดไว้หรือไม่ กล่าวคือ ผู้ให้สัมภาษณ์จะต้องเป็นผู้ชายที่มีอายุ 20-49 ปี และทำงานอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร หากมีคุณสมบัติที่ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ก็จะเปิดการสัมภาษณ์

การทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

ก่อนการเก็บข้อมูลในภาคสนามผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทำการทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มคนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นจะนำคำตอบที่ได้ไปหาค่า (Reliability) ของแบบสอบถาม เช่นเดียวกับการทดสอบหลังจากเก็บข้อมูลจริง ด้วยวิธีวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach จากการทดลองพบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.889 ซึ่งใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{(1-k)} \left(\frac{1-\sum Vi}{Vt} \right)$$

เมื่อ α คือ ค่าความน่าเชื่อถือ

k คือ จำนวนข้อ

V_i คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

V_t คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดตัวแปร โดยให้มาตรวัดระดับความถี่แบบ Likert Scales ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การจัดสรรเวลาให้กิจกรรมต่างๆแบ่งคำตอบออกเป็น 5 ระดับและมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

น้อยที่สุด	1	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
มาก	4	คะแนน
มากที่สุด	5	คะแนน

2. ความสนใจและการลำดับความสำคัญต่อเรื่องต่างๆ แบ่งคำตอบออกเป็น 5 ระดับ และมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

น้อยที่สุด	1	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
มาก	4	คะแนน
มากที่สุด	5	คะแนน

3. ความคิดเห็นต่อตนเองและสิ่งรอบตัวในประเด็นต่างๆ แบ่งคำตอบออกเป็น 5 ระดับ และมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

น้อยที่สุด	1	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
มาก	4	คะแนน
มากที่สุด	5	คะแนน

การรวบรวมข้อมูล

ก่อนจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้อบรมผู้ช่วยวิจัยให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย พร้อมทั้งทำความเข้าใจเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถาม และขั้นตอนการเก็บข้อมูล เพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างครบถ้วนสมบูรณ์มากที่สุด ก่อนที่จะเริ่มทำการเก็บข้อมูลจริงในเดือนธันวาคม 2550 ถึงเดือนพฤษภาคม 2551 โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง

การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

หลังการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดไปดำเนินการลงรหัส(Coding) แล้วนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS for Window เพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ใช้ตารางแสดงจำนวนร้อยละในการอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่ออธิบายตัวแปรกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็น การแสวงหาข้อมูลและพฤติกรรมการซื้อขายสินค้าแฟชั่น

2. การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis)นำมาใช้ในการลดจำนวนตัวแปร(Data Reduction) เพื่อจัดกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ด้วยกัน โดยการสกัดปัจจัยใช้วิธีองค์ประกอบหลัก (Principal Component) ที่ค่า Eigen value มากกว่า 1 และหมุนแกนแบบ Varimax ตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 การวิเคราะห์ปัจจัยขั้นที่ 1 : วิเคราะห์องค์ประกอบ โดยแยกคำถามของกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็น ออกจากกันเพื่อทำการจัดกลุ่ม

2.2 การวิเคราะห์ปัจจัยขั้นที่ 2 : วิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่มกิจกรรม กลุ่มความสนใจ และกลุ่มความคิดเห็น รวมกันเพื่อจัดกลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้ชายวัยทำงาน